

Nr 55.

Ankom till Riksdagens kansli den 17 mars 1911 kl. 7 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan ändring af grunderna för vägskattens beräkning, att vägskatt ej må kunna utdebiteras till högre belopp än behovet kräfver.

(2:a Afd.)

I en inom Andra kammaren väckt, till jordbruksutskottets förberedande behandling öfverlämnad motion, nr 62, har grefve *R. G. Hamilton* hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet bör, i hvad densamma afser grunderna för vägskattens beräkning, ändras i syfte att förebygga utdebitering tvångsvis af högre vägskatt, än behovet påkallar, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, som häraf kan föranledas.

Till stöd för framställningen har motionären åberopat innehållet i en af honom vid 1910 års riksdag i ämnet väckt motion (nr 13).

I sistnämnda motion hemställde motionären om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag bland annat därom, att, under tiden intill dess staten helt och hållet påtagit sig vägunderhållet, med höjning af statsbidraget grunderna för vägskattens beräkning måtte ändras i uti motionen närmare angifven riktning. Då det emellertid, anförde motionären, sannolikt skulle dröja flera år, innan staten komme att ensam svara för kostnaderna för vägunderhållet på landet, hade det synts motionären, som om intill dess detta skedde grunderna för vägskattens beräkning borde något

ändras, och hade motionären därvid tänkt sig, att ändringen borde gå i den riktning, som angifves uti två af herr P. O. Lundell vid 1905 års riksdag inom Andra kammaren väckta motioner (nr 206 och 222). Herr Lundells förslag innebure hufvudsakligen, att hela väghållningskostnaden såväl för vägunderhållet in natura som eljest inom ett distrikt skulle sammanslås i en summa; att hvad däraf efter afdrag af statsbidraget och andra tillgängliga inkomster återstode såsom brist att fylla skulle utdebiteras såsom vägskatt lika för alla vägfyrkar; samt att enhvar väghållare in natura skulle genom afräkning vid uppbörden af hans vägskatt och öfriga allmänna utskylder bekomma full ersättning för värdet af den honom åliggande naturaprestationen, sådan den blifvit af särskilda nämnden uppskattad.

I enahanda syfte som nu förevarande motion har grefve Hamilton väckt motioner vid 1908 och 1909 års riksdagar.

Sistnämnda års sammansatta stats- och lagutskott ansåg sig uti förevarande hänseende böra påkalla erforderlig utredning och hemställde, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet borde i så måtto ändras, att grunderna för vägskattens beräkning förändrades i syfte att förebygga utdebitering tvångsvis af högre vägskatt än behovet påkallade.

Första kammaren afslog utskottets hemställan, hvaremot Andra kammaren med 126 röster mot 71 biföll utskottets förslag, hvilket alltså förföll.

Jordbruksutskottet vid 1910 års riksdag fann herr Lundells omfördälda förslag icke innebära sådana fördelar, att utskottet ansåg sig böra gifva sitt understöd åt motionen, i hvad den afsåg ändrade grunder för utdebitering af vägskatten, och hemställde därför, att motionen i denna del icke måtte af Riksdagen bifallas.

Herrar P. O. Lundell, G. Jansson, grefve R. G. Hamilton, G. A. E. Kronlund, S. Linders och P. N:son Bosson tillstyrkte emellertid i afgifven reservation framställningen.

Första kammaaren afslog utskottets hemställan, men Andra kammaren biföll den vid utlåtandet fogade reservationen. Förslaget förföll alltså äfven vid 1910 års riksdag.

Utskottet.

*Det nu föreliggande förslaget, hvilket enligt hvad ofvan anförts upprepade gånger varit föremål för Riksdagens pröfning och därför icke torde

nu behöfva närmare utvecklas, afser i främsta rummet att afpassa vägs-katten efter behofvet och förhindra tvångsbildning af kassor. I åtskilliga väghållningsdistrikt hafva nämligen gällande bestämmelser i afseende å vägs-kattens debitering föranlett, att den mot vägunderhållet svarande vägs-katten, påförd endast de till väghållningsbesväret med penningar bidragande, tillförd vägkassan belopp, hvilka icke behöft tagas i anspråk för de kontanta utgifterna för vägunderhållet inom distriktet.

Det torde icke kunna förnekas, att väghållningsbesväret på landet tynger särskildt de mindre väl situerade synnerligen hårdt. Man synes därför böra sträfva därhän, att om möjligt lindra denna börda för de skattdragande. Ifrågavarande förslag torde ock vara ägnadt att i viss mån kunna göra detta. Utskottet håller nämligen före, att i de väghållningsdistrikt, där sådan tvångsbildning af kassor ägt rum, som förslaget afser att förhindra, de väghållningsskyldige lättare låta förleda sig att med de tillgängliga medlen icke iakttaga samma sparsamhet, som man kunde förut-sätta, om några dylika öfverskott icke funnes tillgängliga. Det är ju en känd sak, att obenägenheten icke är så stor för sådana utgifter, till hvilka medel redan finnas disponibla, som för sådana till hvilka medel måste särskildt anskaffas.

Att ett missförhållande i nu förevarande hänseende förefinnes, torde icke heller kunna förnekas. Det synes följaktligen, äfven om denna tvångsbildning af kassor endast ägt rum i vissa väghållningsdistrikt, som om man enbart vid detta förhållande borde vara villig att, om ett lämpligt förslag framkomme till afhjälpande af missförhållandet, antaga samma förslag.

Det har mot ifrågavarande förslag invändts bland annat, att detta icke vore af någon praktisk betydelse annat än för sådana väghållningsdistrikt, där någon uttaxering å de in natura väghållningsskyldiges vägfyrkar icke behöfde tillgripas. Antalet sådana distrikt utgjorde år 1900 af hela antalet, 368, endast 54. Det särskilda utskott vid 1905 års riksdag, som i samband med behandlingen af Kungl. Maj:ts proposition angående ändring af vissa delar af väglagen jämväl afgaf utlåtande uti nu ifrågavarande hänseende gaf uttryck åt det antagandet, att man hade att förvänta en minskning af detta antal. Erfarenheten har emellertid gifvit vid handen, att ett motsatt förhållande inträdt. Enligt inom jordbruksdepartementet upprättade statistiska tabeller har nämligen antalet sådana distrikt ökats, så att detsamma år 1908 uppgick till 106.

Af samma statistik framgår vidare, att antalet vägkassor med behållning öfverstigande 10,000 kr. utgjort 25 vid slutet af år 1906, 24 vid

slutet af år 1907 och 30 vid slutet af år 1908. Sammanlagda beloppet af väggassorna utgjorde vid utgången af

år 1906	kr. 830,710: 56
» 1907	» 1,137,531: —
» 1908	» 1,530,294: —

De nu anförda siffrorna torde vara ägnade att häfva de betänkligheter, som förut från vissa håll hysts emot vidtagandet af åtgärder till förhindrande af tvångsbildning af väggassor. En lagändring i det af motionären antydda syftet torde därför böra vidtagas, hvilken lagändring dock synes böra föregås af en utredning i ämnet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet bör, i hvad densamma afser grunderna för vägskattens beräkning, ändras i syfte att förebygga utdebitering tvångsvis af högre vägskatt, än behovet påkallar, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, som häraf kan föranledas.

Stockholm den 10 mars 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.

Reservation:

Af herrar *A. T. Odelberg*, *P. Paulson*, friherre *G. L. de Geer*, *A. H. Fahlén*, *P. Alfred Petersson*, grefve *A. H:sou Wachtmeister*, *C. G. Barthelson* och friherre *O. B. A. Silfverschiöld* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

Det torde icke kunna bestridas, att väghållningsbesväret utgör en tung börda för landsbygdens befolkning, som på olika orter drabbas helt

olika af denna tunga. Utskottet delar därför motionärens åsikt, att åtgärder böra om möjligt vidtagas för att utjämna och lindra vägbördan. Emellertid torde ändrade lagbestämmelser i syfte att hindra tvångsbildningen af kassor inom väghållningsdistrikt icke vara af beskaffenhet att kunna åtminstone i nämnvärd grad verka i den af motionären åsyftade riktningen. Befintligheten af dessa kassor synes ej heller utskottet vara ett missförhållande, utan i många fall tvärtom vara en fördel för de väghållningsskyldiga.

Enligt 62 § i lagen den 23 oktober 1891 om väghållningsbesvärets utgörande på landet skall öfverskott i vägkassan i första hand användas till grundförbättring af vägarna inom väghållningsdistriktet. Då en dylik grundförbättring med åtföljande betydande kostnader ej så sällan torde vara erforderlig, synes det lämpligt, att medel härför finnas tillgängliga, då därigenom en för förbättringens genomförande erforderlig utdebitering kan undvikas eller åtminstone icke kommer att så hårdt drabba de väghållningsskyldiga, som fallet blefve, om inga medel alls funnes för ändamålet disponibla. Vid en större vägomläggning kan öfverskottet i vägkassan ock lämpligen användas till minskning af den utaf vägomläggning föranledda utdebiteringen.

På grund af det anförda får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Det skulle här antecknas, att herr *Aaby A. W. Ericsson* icke deltagit i behandlingen samt herrar *E. A. Lindblad* och *E. G. H. Åkerlund* icke i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.